

Гісторыя | маштабе

УБАЧЫЦЬ ПРАЗ МАДЭЛЬ МІНУЛАЕ

Адной уседлівасці тут мала

У цяжкія ваенныя часы рэцэптура фарбы не заўсёды вытрымлівалася, таму, напрыклад, славытыя «трыццацьчацвёркі» маглі быць як аліўкавымі з жаўтаватым адлівам, так і цёмна-зялёнымі. Для большасці з нас такія нюансы асаблівай цікавасці не прадстаўляюць, але для аматараў мадэлізму гэта справа прынцыповая. Мы паразмаўлялі з трэцякурснікам Беларускага дзяржаўнага аграрнага тэхнічнага ўніверсітэта Аляксандрам САЛАМ і даведаліся, што вабіць моладзь у гэтым занятку і чаму дробязі — гэта важна.

— Па «спецыялізацыі» я — «авіятар», — расказвае хлопец. — Больш за ўсё цікаўлюся самалётамі і верталётамі. Але пакуль, каб набрацца вопыту, часова вырашыў заняцца бранятэхнікай — у гэтым кірунку менш радыкальна ставяцца да невялікіх памылак. Калі на мадэлі самалёта ёсць хаця б дробнёнькая плямка, трэба ўсё змываць, зачышчаць і фарбаваць нанова. На бранятэхніцы гэта можна схаваць за скрынйі, тросам ці ўвогуле імітаваць пашкоджанне.

У выпадку Аляксандра цікаўнасць да тэхнікі — яшчэ і прафесійная. Ён вучыцца на інжынера-механіка, а таксама працуе па сумяшчальніцтве ў музеі аэраклуба, што ў пасёлку Баравая пад Мінскам — удзельнічае ў рэстаўрацыі старых самалётаў. Па словах хлопца, цікаўнасць да тэхнікі ў яго з'явілася яшчэ ў самым раннім дзяцінстве, але заняцка мадэлізмам раней замяніла тое, што ў невялікім Скідзельі было цяжка знайсці мадэлі і патрэбную літаратуру. Паступленне і пераезд у сталіцу два гады таму развязалі рукі — хлопец адразу ж знайшоў тэматычныя крамы і заняўся любімай справай.

— У Мінску, праўда, збіраць мадэлі не атрымліваецца — жыву ў студэнцкім інтэрнаце, а гэта не лепшае месца для скрупулёзнай працы з дробнымі дэталямі, — усміхаецца Аляксандр. — Таму перавозжу ўсё ў «майстэрню», якую абсталяваў дома ў Скідзельі. Чаму мне гэта цікава? Трэба разумець, што мадэлізм — гэта не проста хобі «дарослых дзяцей», якім падабаецца збіраць «канструктары». Трэба добра ведаць гісторыю — да якой эпохі адносіцца канкрэтная тэхніка, якія ў яе былі характарыстыкі, мадыфікацыі, дзе яна выкарыстоўвалася і шмат іншага. Ёсць спецыяльная літаратура для мадэлістаў, калі ў адным выданні сабрана абсалютна ўся інфармацыя пра пэўную баявую адзін-

Узрост у мадэлізме асаблівай ролі не адыгрывае.

ку. Таму гэта яшчэ і своеасаблівы спосаб бліжэй пазнаёміцца з гісторыяй.

— У мадэлізме ёсць некалькі кірункаў, — працягвае хлопец. — Самы просты — збіраць, што называецца, «са скрыні»: набыць пластыкавыя ці папяровыя наборы і рабіць усё па прыкладзеных чарцяжах. Самы складаны — самаробныя мадэлі, калі аматар сам збірае тэхніку са спадручных матэрыялаў. Але большасць (у тым ліку і я) знаходзіцца нядзе пасярэдзіне: набываем наборы, але дапрацоўваем свае мадэлі і дадаем нейкія дэталі згодна з уласным бачаннем. Таму мадэлізм зусім не выключае магчымасць творчасці.

Тэма ваеннай тэхнікі вельмі шырокая і большасць аматараў гэтага занятку канцэнтруецца на асобных эпохах ці эподах.

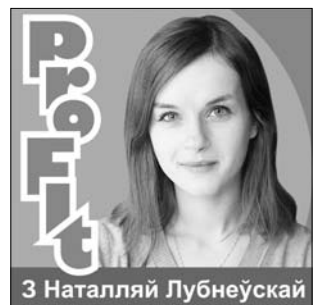

Мадэль славытага танка Т-34, створаная рукамі Аляксандра. Вядома, ва ўласнай інтэрпрэтацыі і са сваім варыянтам афарбоўкі.

Напрыклад, у Аляксандра — гэта Другая сусветная вайна, а таксама аварыя на Чарнобыльскай АЭС. Апошняя вельмі цікавіць якраз «авіятараў» — у ліквідацыі аварыі прымалі ўдзел верталёты Мі-26, Мі-8, Мі-6. Хлопцу ў гэтым сэнсе асабліва пашчасціла — у музеі аэраклуба ёсць адзін Мі-26, які займаўся дастаўкай грузаў у зону аварыі. Удзелу непасрэдна ў тушэнні пажару машына не прымала, таму яе радыяцыйны фон адпавядае норме. Акрамя таго, мадэліст асабіста размаўляў з некаторымі ліквідатарамі аварыі, каб высветліць пэўныя тэхнічныя моманты. Цяпер ён збірае грошы на аэрограф (спецыяльны распыляльнік, якім фарбуюць мадэлі), каб вярнуцца да сваёй любімай тэмы.

— Мадэлізмам спрабуюць займацца многія, — заўважае Аляксандр. — Але рабіць гэта добра могуць далёка не ўсе. Мяркую, што галоўнае для такога хобі — шчырая цікаўнасць да тэхнікі і гісторыі, а таксама ўседлівасць. Бо без цікаўнасці наўрад ці магчыма атрымаць задавальненне. А без уседлівасці сабраць нешта добрае не атрымаецца, паколькі справа адымае не некалькі гадзін і нават дзён — вялікія дэталізаваныя мадэлі ствараюцца па некалькі гадоў. Уявіце сабе, якой сканцэнтраванасці гэта патрабуе ад аўтара. Што датычыцца мяне, то пасля атрымання дыплама я вярнуся працаваць у Скідзель. Але хобі сваё дакладна не закіну.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.
lyskavets@zviazda.by

3 Наталля Лубнеўскай

МЕНШ ДУМАЙЦЕ ПРА ЕЖУ

Баюся людзей, якія сядзяць на дыетах. Побач з імі я, аматар паесці, адчуваю сябе няёмка. Нядаўна ехала ў цягніку побач з маладой жанчынай. Бачыла яе ўпершыню, але ўжо праз паўгадзіны дакладна ведала адно: яна на дыете. За гэты час мая спадарожніца некалькі разоў настойліва спрабавала накарміць мужа (сама ж перакусіць не можа — худзее) і завочна адчытала сяброўку, якая вяртаецца пасля 22.00. Ехаць разам нам было чатыры гадзіны. Я, як на злосць, дома не паснедала, збіралася паесці ў цягніку. Але дастаць бутэрброды пад пільным позіркам суседкі на дыете так і не адважылася.

Яшчэ адну гісторыю расказала знаёмая. Яна была на семінары, які вяла лектар-сыраед. Ну вы ведаеце, адна з тых, хто не есць варанага, смажанага, салёнага і перабіваецца гароднінай ды садавінай. Ніхто гэтай акалічнасці не надаў бы ўвагі, калі б тая лектар не жавала ўвесь семінар (які, дарэчы, зусім не быў звязаны з тэмай здаровага ладу жыцця). Колькі салаты ды агуркоў каштаваў майстар-клас арганізатарам, не падлічыць.

Разумею, калі новы рацыён сапраўды падабаецца і ідзе на карысць (палова маіх аднакласнікаў былі вегетарыянцамі яшчэ да таго, як гэта стала папулярным: адмаўляліся ад гуляшў ў школьнай сталойцы). А калі проста даніна модзе... Найбольш здзіўляюць хлопцы, якія вырашылі жыць на яблыках і соках. Адзін фруктарыянец з Гомеля неяк вёў відэаблог. Падпісчыкаў хапала. Праўда, большасць цікавілася не вынікамі, якіх дабіўся хлопец такой дыетай, а тым, ці не растварыўся ён у паветры.

Ведаеце, у чым сакрэт дзвючат, якія ядуць што заўгодна і не паўнеюць? Яны проста не «заганяюцца» наконт харчавання.

Чамусьці прынята думаць, што калі твой рэжым харчавання прыносіць пакуты і нязручнасці (навакольным у тым ліку), значыць, усё робіш правільна. З нецяпеннем чакаеш раніцы, каб з'есці цукерку (да паўдня, кажуць, можна есці ўсё), а па начах сніцца пірагі з сёмгай? Так і трэба. Маўляў, нічога страшнага, крыху пацёрпіш, затое потым эфект будзе. Не будзе. Па-першае, метабалізм — рэч крывілівая: запомніць і адпомсціць. Па-другое, псіхалагічны стрэс, які ўвесь час суправаджае дыету, пераахаджае худзее. Дарэчы, часцей менавіта ён, а не голад робіць вас раздражняльным. Адсюль, напэўна, і міф пра тое, што ўсе тоўстыя — добрыя, а худыя — злыя.

Самыя бессэнсоўныя дыеты — з ліку «прыдумаў сам». Адна знаёмая, калі вырашыла прывесці сябе ў форму, прыйшла да высновы, што ёй трэба проста меней есці. Прычым мела яна на ўвазе колькасць не прадуктаў, а прыёмаў ежы. Пакінула сабе толькі сніданак і вярчу. А з улікам таго, што зранку есці ёй не хацелася (яшчэ б — увечары яна не адмаўляла сабе ні ў чым), харчавалася толькі раз на дзень. Зразумела, што выніку ад такой дыеты ніякага.

Нездаровыя адносіны да ежы — гэта не толькі калі «ўпісваеш» усё без разбору. Хваляецца з-за кожнай лішняй калорыі і набываць толькі абястужанае таксама не вельмі добра. Многія прадукты незаслужана аказаліся ў спісе шкодных для фігуры. Тая ж макарона. Адмаўляцца ад яе не прымушаюць нават дыетологі. Бо не ад макароны паўнеюць, а ад соусаў і шкваркі, з якімі яе падаюць. Хуткія вугляводы ўвогуле лічаць сусветным злом, хоць яны арганізму таксама неабходны, бо дапамагаюць імгненна зарадзіцца энергіяй. Тое, што трэба зранку ці перад вялікай фізічнай напружкай.

Ведаеце, у чым сакрэт дзвючат, якія ядуць што заўгодна і не паўнеюць? Справа не толькі ў добрай генетыцы. Яны проста не «заганяюцца» наконт харчавання. Менш думаеш пра ежу — менш спакусаў сарвацца ў «прамысловых маштабах».

Што цікава, дыета не гарантуе, што вы нарэшце будзеце задаволены сваім целам (а для гэтага ж і худзеюць). У інтэрнаце чытала гісторыю дзвючыны, якой удалося скинуць 40 (!) кілаграмаў. Яна прызнаецца, што настолькі паглыбілася ў падлік калорый і трэніроўкі, што перастала цікавіцца чымсьці яшчэ: «Самым вялікім расчараваннем стала тое, што калі я дасягнула мэты і нарэшце стала худой па агульных мерках, я не стала шчаслівай. Ні кроплі. Я стала злой, замкнёнай, са мной больш не было пра што размаўляць». Праблемы, як аказалася, не знікаюць разам з лішнімі кілаграмамі.

Ушанавалі памяць загінулых

Валанцёры Брэсцкай гарадской арганізацыі БРСМ прынялі ўдзел у міжнародным форуме ў рамках культурнага абмену паміж моладдзю Беларусі, Польшчы і Германіі, які праходзіў у польскім палацава-парковым комплексе «Roskosz». На мерапрыемстве наш бок прадстаўлялі студэнты-валанцёры ВНУ, прафесійна-тэхнічных і сярэдніх спецыяльных устаноў адукацыі.

Кожная з дэлегацый прадставіла прэзентацыі, у якіх ішла гаворка пра памятных мясціны сваіх краін, звязаныя з трагічнымі падзеямі Другой сусветнай вайны. Моладзь Беларусі ўразіла ўдзельнікаў форуму сцэнай памяці пра вайну і відэаролікам «Вышыня».

знішчылі ў лагерах Майданак, Панятова ўсіх яўрэяў з Люблінскага раёна. Па розных ацэнках, было забіта ад 40 да 43 тысяч чалавек. Пазней каля месца расстрэлу савецкія ўлады сабралі ўвесь попел з крэматорыяў і змясцілі ў так званы Маўзалеў, у якім захоўваецца больш за 11 тон праху.

Чысціня гарадоў — у руках моладзі

Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя падвяло вынікі трэцяга, заключнага этапу рэспубліканскага конкурсу «Моладзь за чысціню гарадоў і вёсак», які праводзіцца штогод сумесна з грамадскім аб'яднаннем «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».

Да ўдзелу ў трэцім этапе валанцёрскія атрады прадставілі 31 справаздачу аб праведзенай рабоце. Былі вызначаны пераможцы.

У намінацыі «Лепшы валанцёрскі атрад (лагер) сярод вучнёўскай моладзі» пераможцам прызнаны атрад полацкай сярэдняй школы №1. У намінацыі «Лепшы валанцёрскі атрад (лагер) сярод студэнцкай моладзі» першае месца заняў экалагічны атрад «ЭКАС» Полацкага дзяржаўнага ляснага каледжа. У намінацыі «Лепшы валанцёрскі атрад (лагер) сярод працоўнай моладзі» «пальма першынства» — у атрада «Чысцёхі» Скідзельскага гарадскога камітэта «БРСМ». У намінацыі «Лепшая ландшафтная кампазіцыя» першае месца дасталася атраду Полацкага каледжа УА «Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М. Машэрава». У намінацыі «Лепшы валанцёр атрада (лагера) сярод навучэнцаў, студэнцкай, працоўнай моладзі» п'едэстал гонару занялі: першае месца — Ганна Багдановіч, камандзір валанцёрскага атрада «ЭКАС» Полацкага дзяржаўнага ляснага каледжа; другое месца — Данііл Сакалоў, валанцёр атрада «Праменьчыкі» Дубровенскай сярэдняй школы №1; трэцяе месца — Уладзімір Пракоф'еў, камандзір валанцёрскага атрада «Вясёлка» Арэхаўскай сярэдняй школы Аршанскага раёна.

Пераможцы былі адзначаны дыпламамі і грашовымі прэміямі. **Сяргей РАСОЛЬКА.**
rs@zviazda.by

Удзельнікі міжнароднага форуму наведлі Бяла Падляску, Люблін, месцы пахавання савецкіх военнапалонных (1944 г.), музей Паўднёвага Падляшша, а таксама вядомы канцэнтрацыйны лагер Майданак. Падчас Другой сусветнай вайны ён быў створаны адным з першых. Плошча лагера складала больш за 37 гектараў. З 4 лістапада 1943 года на яго тэрыторыі была праведзена аперацыя пад кодавай назвай «Эрнтефест». У яе ходзе эсэсаўцы